

विमस्टेक वडापत्र (BIMSTEC Charter) अनुमोदन (Ratification)

अवधारणापत्र

१. विषयको संक्षिप्त व्यहोरा

दक्षिण एशिया तथा दक्षिण पूर्वी एशियाका मुलुकहरू बीच क्षेत्रीय सहयोग अभिवृद्धि गर्न सन् १९९७ को जून ६ मा बैंकक घोषणापत्र मार्फत् स्थापना भएको विमस्टेक (Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation -BIMSTEC) को नेपाल सन् २००४ फेब्रुअरी ८ मा थाइलैण्डमा सम्पन्न छैठौं मन्त्रीस्तरीय बैठक मार्फत सदस्य भएको थियो। तत् पश्चात नेपालले उक्त संगठनमा सक्रिय तथा रचनात्मक भूमिका निर्वाह गर्दै आएको छ । विमस्टेक सदस्य राष्ट्रहरूबीचको आर्थिक, समाजिक, क्षेत्रीय तथा साँस्कृतिक विकास, सहयोग र समन्वय अभिवृद्धि गरी क्षेत्रीय संगठनका कार्यहरूलाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउने सन्दर्भमा काठमाडौंमा सम्पन्न चौथो विमस्टेक शिखर सम्मेलनले विमस्टेक वडापत्र यथाशीघ्र तयार गरी लागू गर्ने निर्णय गरेको थियो। सोही अनुरूप सदस्य राष्ट्रहरूका राय, सुझाव तथा छलफलहरूका आधारमा तयार पारिएको विमस्टेक वडापत्रमा (BIMSTEC Charter) श्रीलंकाको कोलम्बोमा मिति २०७८ चैत्र १६ (तदनुसार ३० मार्च २०२२) मा आयोजना भएको पाँचौं शिखर सम्मेलनमा विमस्टेक सदस्य राष्ट्रहरूको राष्ट्र प्रमुख/सरकार प्रमुखहरूले हस्ताक्षर गर्नु भएको थियो। नेपालको तर्फबाट तत्कालिन सम्माननीय प्रधानमन्त्री श्री शेर बहादुर देउवाज्यूले उक्त वडापत्रमा हस्ताक्षर गर्नु भएको थियो । विमस्टेक सचिवालयका महासचिव महामहिम Tenzin Lekphell ले २० जुलाई २०२२ मा प्रेषित गरेको Certifying Statement का साथमा उक्त वडापत्रको प्रति यस मन्त्रालयलाई प्राप्त भएको थियो। विमस्टेक सचिवालयबाट प्राप्त उक्त वडापत्र श्री कानून किताव व्यवस्था समितिबाट नेपाली भाषामा अनुवाद गरिएको छ ।

विमस्टेक वडापत्र (BIMSTEC Charter) को Chapter XI मा सदस्य राष्ट्रहरूले हस्ताक्षर गरे पश्चात् आन्तरिक प्रकृया अनुसार अनुमोदन गरी अनुमोदनको लिखत महासचिव समक्ष दाखिला गर्नु पर्ने र

अनुमोदनको सातौँ लिखत महासचिव समक्ष दाखिला हुन आएको तीसौँ दिनदेखि सो वडापत्र लागु हुने प्रावधान रहेको छ। नेपालको सविधानको धारा २७९(१) मा नेपाल पक्ष हुने सन्धि सझौताको अनुमोदन संघीय कानून बमोजिम हुने व्यवस्था रहेको छ। विमस्टेकका सात सदस्यहरू मध्ये हाल सम्म बंगलादेश, भारत, श्रीलंका, थाइल्याण्ड र म्यानमार गरी पाँच सदस्य राष्ट्रले विमस्टेक वडापत्र अनुमोदन गरिसकेको विमस्टेक सचिवालयबाट जानकारी प्राप्त भएको छ।

नेपालको सविधानको धारा २७९(१) मा नेपाल पक्ष हुने सन्धि सझौताको अनुमोदन संघीय कानून बमोजिम हुने व्यवस्था रहेको छ। नेपालको सन्धि ऐन, २०४७ को दफा ४ को व्यवस्था बमोजिम वडापत्रको अनुमोदनका लागि संघीय संसदमा प्रस्ताव पेश गर्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ।

२. सन्धिबाट हुने फाइदा बेफाइदा:

फाइदा: विमस्टेक वडापत्रले विमस्टेकलाई संस्थागत तथा नीतिगत आधार प्रदान गरेको छ। यस वडापत्रले विमस्टेक क्षेत्रीय संगठनका उद्देश्यहरू, सिद्धान्तहरू, कानूनी व्यक्तित्व, सदस्यता, अधिकार र दायित्वहरू, अंगहरू तथा महासचिव तथा कर्मचारीहरूको उन्मुक्ति तथा सुविधाहरू लगायतका विषयहरूमा स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ।

विमस्टेक क्षेत्रीय संगठन संस्थागत हुँदा सदस्य राष्ट्रहरूको साझा प्रयासबाट आर्थिक बृद्धि, समाजिक प्रगति, साझा हित तथा लाभका क्षेत्रमा पारस्परिक सहयोगको प्रवर्द्धन, अन्तर्राष्ट्रिय आतंकवाद, अन्तरदेशीय संगठित अपराध लगायत प्राकृतिक विपत्ति, जलवायु परिवर्तन र संक्रामक रोगसँग जुध्न निकट सहयोगात्मक सम्बन्ध विकास, गरिवि उन्मुलन, रोजगारी सिर्जना, व्यापार, लगानी यातायात, सञ्चार पूर्वाधारका क्षेत्रमा सुधार गरी जनताको जीवनस्तरमा परिवर्तन ल्याउन अझ महत्वपूर्ण भूमिका खेल्न सक्ने देखिन्छ।

बेफाइदा: विश्वव्यापीकरणले सिर्जित चुनौतिलाई सामना गर्न तथा अवसरको उपयोग गर्न कुनैपनि राष्ट्र एकलै समर्थ नहुने भएकोले क्षेत्रीय साझा हित अभिवृद्धिमा सहयोग पुग्ने विमस्टेक क्षेत्रीय संगठनको वडापत्र अनुमोदनबाट सदस्य राष्ट्रलाई बेफाइदा हुने नदेखिएको।

३. प्रस्ताव अनुमोदन गरेपछि बहन गर्नुपर्ने दायित्वहरु:

सन् २००४ फेब्रुअरी ८ मा थाइलैण्डमा सम्पन्न छैठौं मन्त्रीस्तरीय बैठकमा सदस्य भए पश्चात् नेपाल विमस्टेको सकृय सदस्य राष्ट्रका रूपमा रहेको छ। सदस्य राष्ट्रका हैशियतले नेपालले बहन गर्नुपर्ने दायित्वहरू बहन गर्दै आएको छ। विमस्टेक चार्टर अनुमोदनबाट नेपालले थप दायित्व निर्वाह गर्नु पर्ने अवस्था रहेको छैन ।

४. पक्ष राष्ट्रहरु:

गणतन्त्र वंगलादेश, भुटान अधिराज्य, गणतन्त्र भारत, संघीय गणतन्त्र म्यानमार, नेपाल, प्रजातान्त्रिक समाजवादी गणतन्त्र श्रीलंका र थाइलैण्ड ।

५. आरक्षणको व्यवस्था:

यस प्रस्तावको अनुमोदनको क्रममा आरक्षणको व्यवस्था राखिएको छैन ।

६. प्रस्ताव:

नेपाल सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति:२०८०/५/२९ को बैठकले विमस्टेक वडापत्र अनुमोदन गर्नका लागि नेपाल सन्धि ऐन, २०४७ को दफा ४ को व्यवस्था बमोजिम संघीय संसदमा पेश गर्न परराष्ट्र मन्त्रालयलाई स्वीकृति दिने निर्णय गरे अनुरूप संघीय संसदबाट अनुमोदन गर्न सम्मानीत संसद समक्ष पेश गरेको छु ।

(नारायण प्रकाश साउद)

मन्त्री

परराष्ट्र मन्त्रालय

BIMSTEC CHARTER

PREAMBLE

We, the peoples of the Member States of the Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation (BIMSTEC), represented by the Heads of State or Government of the People's Republic of Bangladesh, Kingdom of Bhutan, the Republic of India, the Republic of the Union of Myanmar, Nepal, the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka, and the Kingdom of Thailand;

Reaffirming the firm commitment to the principles and purposes of BIMSTEC as enshrined in the 1997 Bangkok Declaration;

Having recognized the Memorandum of Association (MOA) on the Establishment of the BIMSTEC Permanent Secretariat, done at Nay Pyi Taw, Myanmar on 04 March 2014;

Having recognized the Headquarters Agreement between the Government of the People's Republic of Bangladesh and the Secretariat of the Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation (BIMSTEC) done at Dhaka, Bangladesh on 01 November 2015;

Being convinced that geographical contiguity, abundant natural and human resources, historical linkages and rich cultural heritage present great potentials for promoting deeper cooperation in identified core areas in the region;

Acknowledging that enhanced inter-linkages and inter-dependence within the economies and societies in the BIMSTEC Member States provide greater opportunity to advance regional cooperation;

Recognizing the special needs and circumstances of the least developed and land-locked developing countries in the region and underlining the necessity to provide meaningful support to their development process;

Reaffirming strong commitment to making BIMSTEC a dynamic, effective and result-oriented regional organization for promoting a peaceful, prosperous and sustainable Bay of Bengal Region through collective efforts, meaningful cooperation and deeper integration;

Stressing the need for a fair, just, equitable and transparent international order and reaffirming faith in the multilateralism with the United Nations at the centre and the rule-based international trading system;

Underscoring the importance of robust institutional arrangements to effectively steering the process of regional cooperation under BIMSTEC;

Having regard to all legal instruments concluded among the Member States since the establishment of BIMSTEC in 1997;

Having regard to the BIMSTEC Summit Declarations and BIMSTEC Ministerial Statements providing directives on vision and priorities of BIMSTEC cooperation and establishing rules, norms and practices for carrying out BIMSTEC activities;

Recalling the decision of the Fourth BIMSTEC Summit of 2018 to begin the process of drafting the Charter for the organization, building on the 1997 Bangkok Declaration, defining a long-term vision and priorities for cooperation, clearly delineating roles and responsibilities of different layers of institutional structure and decision-making processes;

Hereby decide to establish, through this Charter, the legal and institutional framework for BIMSTEC;

And to this end, the Heads of State or Government of BIMSTEC Member States, assembled in Colombo on the occasion of the Fifth BIMSTEC Summit, have agreed to this Charter.

CHAPTER I PURPOSES AND PRINCIPLES

Article 1 Purposes

The purposes of the BIMSTEC shall be:

1. To create an enabling environment for rapid economic development through identification and implementation of specific cooperation projects in the already agreed areas of cooperation and such other areas that may be agreed upon by the Member States. Member States may periodically review the areas of cooperation.
2. To accelerate the economic growth and social progress in the Bay of Bengal region through joint endeavours in a spirit of equality and partnership.
3. To promote active collaboration and mutual assistance on matters of common interest in the economic, social, technical and scientific fields.
4. To provide assistance to each other in the form of training and research facilities in the educational, professional and technical spheres.
5. To cooperate more effectively in joint efforts that are supportive of and complementary to national development plans of the Member States which result in tangible benefits to the people in raising their living standards, including through generating employment and improving transportation and communication infrastructure.
6. To cooperate in projects that can be dealt with most productively on a regional basis among the BIMSTEC Member States and that make best use of available synergies.
7. To maintain peace and stability in the Bay of Bengal region through close collaboration in combating international terrorism, transnational organized crimes as well as natural disasters, climate change and communicable diseases.

8. To maintain close and beneficial cooperation with existing international and regional organizations with similar aims and purposes.
9. To endeavor to eradicate poverty from the Bay of Bengal region.
10. To establish multidimensional connectivity, promote synergy among connectivity frameworks in the region, as a key enabler to economic integration for shared prosperity.
11. To promote trade and investment as a major contributing factor for fostering economic and social development in the region.

Article 2 Principles

The BIMSTEC and its Member States, in the pursuit of the purposes stated in Article 1, shall observe the following principles in all the activities:

1. Cooperation within the BIMSTEC will be based on respect for the principle of sovereign equality, territorial integrity, political independence, non-interference in internal affairs, non-aggression, peaceful co-existence, mutual respect and mutual benefit.
2. Cooperation within the BIMSTEC will be complementary to and not be a substitute for bilateral, sub-regional, regional or multilateral cooperation involving the Member States.

CHAPTER II LEGAL PERSONALITY

Article 3 Legal Personality of BIMSTEC

BIMSTEC as an inter-governmental organization is hereby conferred legal personality.

CHAPTER III MEMBERSHIP

Article 4 Members of BIMSTEC

The Member States of BIMSTEC are the People's Republic of Bangladesh, the Kingdom of Bhutan, the Republic of India, the Republic of the Union of Myanmar, Nepal, the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka, and the Kingdom of Thailand.

Article 5 Rights and Obligations

1. The Member States of BIMSTEC shall have equal rights and obligations under this Charter.
2. The Member States of BIMSTEC shall take all measures that deem necessary, including enactment of appropriate domestic legislations to effectively implement provisions of this Charter and to comply with all obligations of membership.

Article 6 Admission of New Members

1. The process for application and admission to BIMSTEC shall be prescribed by the BIMSTEC Ministerial Meeting upon the concurrence of all Member States.
2. The admission of new member shall be based on the following criteria:
 - (a) The applicant State shall satisfy the conditions of territorial contiguity to, and/or direct opening into, or primary dependence on the Bay of Bengal for trade and transport purposes and/or any other criteria agreed upon in the BIMSTEC Ministerial Meeting.
 - (b) The applicant State shall agree to abide by this Charter.
 - (c) The applicant State shall possess the ability and willingness to carry out the obligations of Membership.

- (d) Admission of the new Member shall contribute to unity and solidarity of the BIMSTEC.
3. The procedure for admission of new Member States shall be as follows:
- (a) Any State which desires to become a Member of the BIMSTEC shall submit an application to the Secretary General. Such application shall contain a declaration, made in a formal instrument that the State in question fulfils the criteria of this Charter.
 - (b) The Secretary General shall, for information, send a copy of the application to the Members of the BIMSTEC and shall include the item in the agenda of the next available Ministerial Meeting.
 - (c) Admission shall be approved by the BIMSTEC Summit, upon the recommendation of the BIMSTEC Ministerial Meeting.
 - (d) The Secretary General shall inform the applicant State of the decision of the Summit regarding membership. Upon the approval of the membership application, the new member shall deposit the Instrument of Accession to the BIMSTEC Secretariat.

Article 7

Admission of Observers

1. The admission of an Observer shall be based on the following criteria:
- (a) The applicant State shall satisfy BIMSTEC Member States that the applicant for Observership has shown interest in, and is able to contribute to the activities of BIMSTEC.
 - (b) The applicant regional/international organization shall satisfy BIMSTEC Member States that the applicant for Observership is in a position to contribute to the work programme of BIMSTEC.

- (c) The applicant State and regional/international organization shall bear in mind that granting of Observer status does not automatically qualify for the membership.
 - (d) All decisions regarding the admission of observer states and regional/international organizations will be based on unanimity.
2. The procedure for admission of an Observer shall be as follows:
- (a) Any State, regional organization or international organization desiring to become an Observer of the BIMSTEC shall submit an application to the Secretary General. Such application shall contain a declaration, made in a formal instrument that the State or international organization or regional organization in question fulfils the criteria of the BIMSTEC Charter.
 - (b) The Secretary General shall, for information, send a copy of the application to the Members of the BIMSTEC and shall include the item in the agenda of the next Ministerial Meeting.
 - (c) All decisions regarding the admission of observer states and international/regional organizations will be made by consensus by the BIMSTEC Summit upon recommendations of the BIMSTEC Ministerial Meeting.
 - (d) The Secretary General shall inform the applicant State or international organization or regional organization of the decision of the Summit. If the application is approved, observer status shall become effective on the date on which the Summit takes its decision on the application.
 - (e) Roles and obligations for the Observer will be as agreed by the Member States in the relevant rules of procedures.

CHAPTER IV ORGANS

Article 8 BIMSTEC Summit

1. The BIMSTEC Summit shall comprise the Heads of State or Government of the Member States.
2. The BIMSTEC Summit shall:
 - (a) Be the supreme decision-making body of BIMSTEC;
 - (b) Deliberate, provide policy guidance and take decisions on key issues pertaining to the realization of the purposes of BIMSTEC, important matters of interest to Member States and all issues referred to it by the BIMSTEC Ministerial Meeting and BIMSTEC Sectoral Ministerial Bodies;
 - (c) Address emergency situations affecting BIMSTEC by taking appropriate measures;
 - (d) Decide on application for admission of new Member States and Observers;
 - (e) Authorize the establishment and dissolution of Sectoral Ministerial Bodies and BIMSTEC Centres/Entities.
3. The BIMSTEC Summit Meetings shall be:
 - (a) Held once every two years, preceded by the Ministerial Meeting, and be hosted by the Member State holding the BIMSTEC Chairmanship; and
 - (b) Convened, whenever necessary, as Special Summit to be chaired by the Member State holding the BIMSTEC Chairmanship, at a venue to be agreed upon by BIMSTEC Member States.
 - (c) The Chairman of BIMSTEC may, at his own initiative or at the request of a Member State, convene a Special Summit to address an important issue pertaining to the interest of BIMSTEC with the concurrence of all Member States.
 - (d) All decisions of the Summit Meetings shall be made on the basis of consensus.

Article 9
BIMSTEC Ministerial Meeting

1. The BIMSTEC Ministerial Meeting shall comprise the Ministers dealing with foreign relations of the Member States.
2. The BIMSTEC Ministerial Meeting shall have the following powers and functions:
 - (a) Coordinating overall BIMSTEC cooperation;
 - (b) Prepare the BIMSTEC Summit;
 - (c) Coordinate the implementation of agreements and decisions of the BIMSTEC Summit;
 - (d) Coordinate with the Sectoral Ministerial Bodies to enhance policy coherence, efficiency and cooperation with them;
 - (e) Approve the budget of the Secretariat and BIMSTEC Centres/Entities as proposed by the Senior Officials' Meeting;
 - (f) Endorse the deliberations of the BIMSTEC Sectoral Ministerial Meetings;
 - (g) Appoint the Secretary General of BIMSTEC, with the rank and status of an Ambassador upon the recommendation of the Senior Officials' Meeting; and
 - (h) Undertake such other functions as may be assigned by the BIMSTEC Summit.
3. The BIMSTEC Ministerial Meetings shall:
 - (a) Meet annually, preceded by the BIMSTEC Senior Officials' Meeting (SOM), and to be hosted by the Member State holding the BIMSTEC Chairmanship;
 - (b) Convene, whenever necessary, as special meeting to be chaired by the Member State holding the BIMSTEC Chairmanship, at a venue to be agreed upon by the Member States.

- (c) The Chairman of BIMSTEC may at his own initiative or at the request of a Member State, convene a Special Ministerial Meeting to address an important issue pertaining to the interest of BIMSTEC with the concurrence of all Member States.

Article 10

BIMSTEC Sectoral Ministerial Meetings

1. The BIMSTEC Sectoral Ministerial Bodies shall comprise the relevant Ministers of line Ministries responsible for carrying out the activities of the respective sectors.
2. The BIMSTEC Sectoral Ministerial Bodies shall have the following powers and functions:
 - (a) Function in accordance with their respective established mandates;
 - (b) Implement the agreements and decisions of the BIMSTEC Summit under their respective purview;
 - (c) Strengthen cooperation in their respective fields in promoting BIMSTEC objectives;
 - (d) Submit report and recommendations to the BIMSTEC Ministerial Meeting for the consideration of the BIMSTEC Summit; and
 - (e) Assess and approve and take action on the deliberations of the BIMSTEC Sectoral Senior Officials' Meeting.
3. The Sectoral Ministerial Bodies shall meet as and when necessary to be hosted and chaired by the Lead Country of a particular sector. Each Sectoral Ministerial Body may have under its purview the relevant Senior Officials, Sectoral Working Groups and Sub-sectoral Expert Groups/Sub-groups etc., all to be hosted and chaired by the Lead Country of a particular sector or any other interested Member State.

Article 11

BIMSTEC Senior Officials' Meeting

1. The BIMSTEC Senior Officials' Meeting shall comprise the Foreign Secretaries/Secretaries/appropriate Senior Officials nominated by the BIMSTEC Member States.

2. The Senior Officials' Meeting shall have the following powers and functions:

- (a) Prepare for the BIMSTEC Ministerial Meeting;
- (b) Follow up and coordinate the implementation of agreements and decisions of the BIMSTEC Ministerial Meeting;
- (c) Coordinate with the Sectoral Bodies in Sectors where there is no Ministerial body;
- (d) Initiate proposals on all administrative and budgetary matters for the consideration of the Ministerial Meeting; and
- (e) Undertake such other functions as may be assigned by the Ministerial Meeting.
- (f) Assess and approve and take action on the deliberations of the BIMSTEC Permanent Working Committee.

3. The BIMSTEC Senior Officials' Meeting shall be:

- (a) Held once a year, preceding the BIMSTEC Ministerial Meeting to be hosted by the Member State holding the BIMSTEC Chairmanship; and
- (b) Convened, whenever necessary, as special session of the Senior Officials' Meeting to be chaired by the Member State holding the BIMSTEC Chairmanship, at a venue to be agreed upon by BIMSTEC Member States.

4. The Senior Officials' Meeting shall report to the BIMSTEC Ministerial Meeting.

Article 12
BIMSTEC Permanent Working Committee

1. The BIMSTEC Permanent Working Committee (BPWC) shall comprise the National Focal Point at appropriate senior level of each BIMSTEC Member State.
2. The BIMSTEC Permanent Working Committee shall have the following powers and functions:
 - (a) Deliberate on the administrative and financial matters of the Secretariat and BIMSTEC Centres/Entities;
 - (b) Prepare, in consultation with the Secretariat, schedule/calendar of BIMSTEC activities;
 - (c) Prioritize and rationalize BIMSTEC activities/projects; and
 - (d) Prepare for the BIMSTEC Senior Officials' Meeting.
 - (e) Undertake such other functions as may be assigned by the BIMSTEC Senior Officials' Meeting.
3. The meeting of BIMSTEC Permanent Working Committee (BPWC) shall:
 - (a) Be held at least twice a year, both to be hosted by the Member State holding the BIMSTEC Chairmanship;
 - (b) In addition, the Committee shall meet as and when necessary.

Article 13
BIMSTEC National Focal Point

1. Each BIMSTEC Member State shall establish a BIMSTEC National Focal Point (NFP) at their respective Ministry of External Affairs/Foreign Affairs.
2. The National Focal Point shall have the following powers and functions:
 - (a) Serve as the national point of contact for all communications including e-mail with the BIMSTEC Secretariat;
 - (b) Be the repository of information on all BIMSTEC matters at the national level;
 - (c) Coordinate the implementation of BIMSTEC decisions at the national level; and
 - (d) Coordinate and support the national preparations of BIMSTEC meetings.

Article 14
Secretary General and the Secretariat

1. The Secretary General of BIMSTEC shall be appointed by the BIMSTEC Ministerial Meeting, upon recommendation by the Senior Officials' Meeting, for a non-renewable term of office of three years, upon nomination by a Member State based on the principle of alphabetical rotation.
2. The Secretary General shall act as the Head of the Secretariat.
3. The Secretary General shall be of Ambassadorial rank.
4. The Secretary General shall have the following duties and responsibilities:
 - (a) Carry out directives of the Member States through different mechanisms and coordinate implementation progress;
 - (b) Coordinate, facilitate and monitor progress in the implementation of BIMSTEC agreements and decisions, and submit annual report on the work of the organization to the BIMSTEC Ministerial Meeting;
 - (c) Participate in meetings of the BIMSTEC Summit, BIMSTEC Ministerial Meeting, BIMSTEC Sectoral Ministerial meetings and other relevant BIMSTEC meetings;
 - (d) Represent BIMSTEC and participate in meetings with external parties in accordance with approved policy guidelines and mandate given to the Secretary General.
5. The BIMSTEC Secretariat shall comprise of the Secretary General, Directors and such other staff as may be required and approved by the Member States.
6. In performance of their duties, the Secretary General and the staff shall:
 - (a) uphold the highest standards of integrity, efficiency and competence;
 - (b) not seek or receive instructions from any government or from any other authority external to the Organization and government or external party outside of BIMSTEC; and
 - (c) refrain from any action which might not commensurate with their respective position as BIMSTEC Secretariat officials.

7. The Secretary General and the Secretariat will not comply with any instruction from any individual Member State other than through BIMSTEC collective mechanism to maintain the exclusive character of the Secretary General and the Secretariat.

Article 15 **Other Subsidiary Bodies**

Subsidiary bodies including BIMSTEC Centres/Entities, may be established through the signing of the specific Memorandum of Associations among the Member States and Headquarters Agreements with the Host Countries. Separate Agreements shall be signed for the establishment of each BIMSTEC Centre/Entity.

CHAPTER V **IMMUNITIES AND PRIVILEGES**

Article 16 **Immunities and Privileges of the Secretary General and Staff on deputation of the BIMSTEC Secretariat**

1. The Secretary General and staff on deputation of the BIMSTEC Secretariat participating in official BIMSTEC activities or representing the BIMSTEC in the Member States shall enjoy such immunities and privileges as are necessary for the independent exercise of their functions.
2. The immunities and privileges under this Article shall be laid down in a separate BIMSTEC agreement.

Article 17 **Immunities and Privileges of the Officials on BIMSTEC duties**

The officials of the Member State participating in official BIMSTEC activities in the Member States shall enjoy such immunities and privileges as are necessary for the exercise of their functions.

**CHAPTER VI
DECISION MAKING**

**Article 18
Consensus**

All decisions in BIMSTEC shall be based on consensus.

**CHAPTER VII
DISPUTE SETTLEMENT**

**Article 19
Peaceful Settlement of Dispute**

Member States shall endeavor to resolve peacefully all disputes in a timely manner through dialogue, consultation and negotiation.

**CHAPTER VIII
ADMINISTRATIVE AND PROCEDURAL MATTERS**

**Article 20
Chairman of BIMSTEC**

1. The Chairmanship of BIMSTEC shall rotate on the alphabetical order of the English names of Member States. The changeover of Chairmanship shall take place during the Summit meeting in a manner whereby the Member State chairing BIMSTEC shall host BIMSTEC Summit and hand over the chairmanship to the Member State next in alphabetical order.
2. The Member State assuming the Chairmanship shall chair:
 - (a) The BIMSTEC Summit and related summits and retreats;
 - (b) The BIMSTEC Ministerial Meetings;
 - (c) The BIMSTEC Senior Officials' Meetings; and

(d) The BIMSTEC Permanent Working Committee.

3. The Member State holding the Chairmanship of BIMSTEC shall actively promote and enhance the interests of BIMSTEC through policy initiatives, coordination, consensus building and cooperation. The Chairman shall represent the organization to external partners.

Article 21

Working Language of BIMSTEC

English shall be the working language of BIMSTEC.

CHAPTER IX

BUDGET AND FINANCING

Article 22

General Principles

1. The BIMSTEC shall establish financial rules and procedures to ensure observance of sound financial management and budgetary discipline.
2. Financial accounts shall be subject to internal and external audits.

Article 23

Operational Budget and Finances of the Secretariat

1. The Secretariat shall be provided with the necessary financial resources to perform its functions effectively.
2. The operational budget of the Secretariat shall be met by the BIMSTEC Member States through annual contributions, as per the rate determined by the Ministerial Meeting, which shall be remitted in a timely manner.
3. The Secretary General shall prepare the annual operational budget of the BIMSTEC Secretariat for approval by the Ministerial Meeting upon the recommendation of the Senior Officials' Meeting.
4. The Secretariat shall operate in accordance with the financial rules and procedures determined by the Ministerial Meeting upon the recommendation of the Senior Officials' Meeting.

CHAPTER X
EXTERNAL RELATIONS

Article 24
Conduct of External Relations

The BIMSTEC may conclude agreements with countries or sub-regional, regional and international organizations and institutions. The procedure for concluding such agreements shall be as laid down by the BIMSTEC Ministerial Meeting.

CHAPTER XI
FINAL PROVISIONS

Article 25
Signature, Ratification, Depository and Entry into Force

1. This Charter shall be signed by all BIMSTEC Member States.
2. This Charter shall be subject to ratification by all BIMSTEC Member States in accordance with their respective internal procedures.
3. Instrument of ratification shall be deposited with the Secretary General who shall promptly notify all Member State of each deposit.
4. This Charter shall enter into force on the thirtieth day following the deposit of the seventh instrument of ratification with the Secretary General of BIMSTEC.

Article 26
Amendments

1. Any Member State may propose amendments to the Charter. Proposed amendments to the Charter shall be submitted by the Ministerial Meeting to the BIMSTEC Summit for its decision.
2. Amendments to the Charter agreed by consensus by the Summit shall be ratified by all Member States in accordance with Article 25.

3. An amendment shall enter into force on the thirtieth day following the deposit of the last instrument of ratification with the Secretary General.

Article 27

Terms of Reference and Rules of Procedure

Unless otherwise provided for in this Charter, the BIMSTEC Ministerial Meeting shall determine the terms of reference and rules of procedure and shall ensure their consistency.

Article 28

Review

This Charter may be reviewed six years after its entry into force or as otherwise determined by the BIMSTEC Summit.

Article 29

Interpretation and Implementation of the Charter

1. Upon request of any Member State, the interpretation of the Charter shall be undertaken by BIMSTEC Secretariat in accordance with the rules of procedure determined by the BIMSTEC Ministerial Meeting with the concurrences of the Member States.

2. Parties to dispute may request the Chairman of BIMSTEC, to provide good offices, conciliation and mediation to settle any dispute arising out of the interpretation or implementation of the Charter.

Article 30

Legal Continuity

1. All treaties, conventions, agreements, declarations and other BIMSTEC instruments which have been in effect before the entry into force of this Charter shall continue to be valid.

2. In case of inconsistency between the rights and obligations of Member States under such instruments and this Charter, this Charter shall prevail.

Article 31

Original Text

The signed original text of the Charter in English shall be deposited with the Secretary General of BIMSTEC, who shall provide a certified copy to each Member State.

Article 32
BIMSTEC Assets

The assets and funds of the organization shall be vested in the name of BIMSTEC.

Article 33
BIMSTEC Flag

The BIMSTEC Flag shall be as shown in Annex-I.

Article 34
BIMSTEC Emblem

The BIMSTEC Emblem shall be as shown in Annex-II.

Article 35
BIMSTEC Day

The sixth of June shall be observed as BIMSTEC Day.

Article 36
Use of the Name of BIMSTEC

The name of “BIMSTEC” shall strictly be used only in respect of the meetings and events of the BIMSTEC cooperation sectors agreed by the Member States.

Done in Colombo on the Thirtieth Day of March in the year Two Thousand and Twenty-Two, in a single original in the English language.

For the People’s Republic of Bangladesh

**Her Excellency Sheikh Hasina
Prime Minister**

Done in Colombo on the Thirtieth Day of March in the year Two Thousand and Twenty-Two, in a single original in the English language.

For the Kingdom of Bhutan

**His Excellency Dr. Lotay Tshering
Prime Minister**

Done in Colombo on the Thirtieth Day of March in the year Two Thousand and Twenty-Two, in a single original in the English language.

For the Republic of India

**His Excellency Shri Narendra Modi
Prime Minister**

Done in Colombo on the Thirtieth Day of March in the year Two Thousand and Twenty-Two, in a single original in the English language.

For the Republic of the Union of Myanmar

**His Excellency Senior General Min Aung Hlaing
Chairman of the State Administration Council and Prime Minister**

Done in Colombo on the Thirtieth Day of March in the year Two Thousand and Twenty-Two, in a single original in the English language.

For Nepal

**Right Honourable Mr. Sher Bahadur Deuba
Prime Minister**

Done in Colombo on the Thirtieth Day of March in the year Two Thousand and Twenty-Two, in a single original in the English language.

For the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka

**His Excellency Gotabaya Rajapaksa
President**

Done in Colombo on the Thirtieth Day of March in the year Two Thousand and Twenty-Two, in a single original in the English language.

For the Kingdom of Thailand

**His Excellency General Prayut Chan-o-cha (Ret.)
Prime Minister**

BIMSTEC FLAG

The specifications of the existing BIMSTEC Flag are as follows:

A. Type of Flags

There shall be following three types of flags for the BIMSTEC:

- a. Table Flag
- b. Car Flag
- c. Outdoor/Venue Flag

B. Size of the Flag

The ratio of the Flags = Length : Width = 5:3

- a. Table Flag: 10 in × 6 in (250 mm × 150 mm)
- b. Car Flag: 12.5 in × 7.5 in (320 mm × 190 mm)
- c. Outdoor/Venue Flag: 5 ft × 3 ft (1.52 m × 0.91 m)

C. Size and the Position of the Logo of BIMSTEC¹

- a. The centre of circle of the BIMSTEC logo shall be at the intersection point of the perpendiculars drawn from the middle of the length and the width of the flag.
- b. Radius of the circle of the logo shall be $\frac{2}{7}$ th of the width.
- c. The height of the letters of the word “BIMSTEC” at the logo shall be $\frac{1}{19}$ th of the width of the flag.
- d. The height of lower edge of the word “BIMSTEC” at the logo shall be $\frac{4}{9}$ th of the width of the flag.

D. Background of the Flag

The background of the flag shall be **white**. The shape shall be rectangular in the proportion of 5:3 with the existing Logo of BIMSTEC in the near middle of the Flag.

¹All the specifications are calculated on the basis of the existing Logo of BIMSTEC

Annex II

BIMSTEC EMBLEM

विमस्टेक वडापत्र

प्रस्तावना

हामी, बहुक्षेत्रीय प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोगका लागि बंगालको खाडीको पहल (विमस्टेक) का सदस्य राष्ट्रका जनताहरू, जसको प्रतिनिधित्व गर्ने गणतन्त्र वंगलादेश, भुटान अधिराज्य, गणतन्त्र भारत, संघीय गणतन्त्र म्यानमार, नेपाल, प्रजातान्त्रिक समाजवादी गणतन्त्र श्रीलंका र थाइलैण्ड अधिराज्यका राष्ट्र प्रमुख तथा सरकार प्रमुखहरू, सन् १९९७ को वैकल्पिक घोषणापत्रमा अभिव्यक्त विमस्टेकका सिद्धान्त तथा उद्देश्यप्रतिको दृढ प्रतिवद्धतालाई पुनर्पुष्टि गर्दै,

४ मार्च २०१४ मा ने पि ता, म्यानमारमा विमस्टेकको स्थायी सचिवालय स्थापना गर्ने सम्बन्धी मेमोरेण्डम अफ एशोसिएशन (प्रबन्धपत्र) लाई मान्यता दिंदै,

१ नोभेम्बर २०१५ मा वंगलादेशको ढाकामा बहुक्षेत्रीय प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोगका लागि बंगालको खाडीको पहल (विमस्टेक) को सचिवालय र गणतन्त्र वंगलादेश सरकार बीच सम्पन्न प्रधान कार्यालय सम्बन्धी संझौतालाई मान्यता दिंदै,

भौगोलिक सामिप्यता, प्रचुर प्राकृतिक तथा मानवीय संसाधन, ऐतिहासिक सम्बन्ध र समृद्ध सांस्कृतिक सम्पदाको विद्यमानताले यस भेगमा पहिचान गरिएका मुख्य मुख्य क्षेत्रहरूमा

गहिरो सहयोगात्मक सम्बन्धलाई प्रवर्द्धन गर्न सक्ने सम्भाव्यता देखिएको कुरामा सहमत हुँदै,

विमस्टेक सदस्य देशका अर्थतन्त्र र समाजहरू बीच उन्नत अन्तरसम्बन्ध र अन्तरनिर्भरताले क्षेत्रीय सहयोगलाई अगाडि बढाउन धेरै अवसर प्रदान गर्दछ भन्ने कुरालाई स्वीकार गर्दै, यस क्षेत्रका अतिकम विकसित तथा भूपरिवेष्टित विकासोन्मुख देशहरूको विशेष आवश्यकता र परिस्थिति एवं यिनीहरूको विकास प्रकृत्यालाई उल्लेख्य सहयोग प्रदान गर्नु पर्ने कुरालाई स्वीकार गर्दै,

शान्त, समृद्ध र दिगो वंगालको खाडी क्षेत्रको प्रवर्द्धनका लागि सामुहिक प्रयास, अर्थपूर्ण सहयोग र गहिरो एकीकरणको माध्यमबाट विमस्टेकलाई एउटा गतिशील, प्रभावकारी र परिणाममुखी क्षेत्रीय संगठन बनाउने दृढ प्रतिवद्धतालाई पुनर्पुष्टि गर्दै,

निष्पक्ष, उचित र न्यायसंगत तथा पारदर्शी अन्तर्राष्ट्रिय व्यवस्था कायम गर्नु पर्ने आवश्यकतामा जोड दिँदै नियममा आधारित अन्तर्राष्ट्रिय व्यापार प्रणाली र संयुक्त राष्ट्र संघ केन्द्रित बहुपक्षीयता प्रतिको विश्वास पुनर्पुष्टि गर्दै,

विमस्टेक अन्तर्गत क्षेत्रीय सहयोग प्रकृत्यालाई प्रभावकारी रूपमा परिचालन गर्न बलियो संस्थागत व्यवस्थाको आवश्यकता पर्ने कुरा मनन गर्दै,

सन् १९९७ मा विमस्टेकको स्थापना भएदेखि सदस्य राष्ट्रहरू बीच सम्पन्न भएका सबै कानूनी लिखतहरूलाई विचार गर्दै,

विमस्टेकको दुरदृष्टि र सहयोगका प्राथमिकताहरू निर्दिष्ट गर्ने विमस्टेक शिखर सम्मेलनका घोषणाहरू र विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय वक्तव्यहरू तथा विमस्टेकका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्न निर्धारण गर्ने नियम, मान्यता र अभ्यासहरूलाई विचार गर्दै,

सन् २०१८ मा सम्पन्न विमस्टेकको चौथो शिखर सम्मेलनले सन् १९९७ को वैकक घोषणापत्रमा आधारित रही दुरगामी दृष्टिकोण र सहयोगका प्राथमिकताहरू परिभाषित गरी विभिन्न तहका संस्थागत संरचनाको भूमिका र जिम्मेवारीहरू तथा निर्णय प्रकृया समेत प्रष्टसँग छुट्टिने गरी संगठनको वडापत्रको मस्यौदा गर्ने प्रकृया शुरु गर्ने भनी गरेको निर्णयलाई स्मरण गर्दै,

यस वडापत्रको माध्यमबाट विमस्टेकको कानूनी तथा संस्थागत प्रारूप स्थापित गर्ने निर्णय गर्दछौं ।

यसका लागि कोलम्बोमा विमस्टेकको पाँचौ शिखर सम्मेलनमा भेलाभएका विमस्टेक सदस्य राष्ट्रका राष्ट्र प्रमुख तथा सरकार प्रमुखहरूले यस वडापत्र प्रति सहमति व्यक्त गरेका छन् ।

परिच्छेद १

उद्देश्य र सिद्धान्तहरू

धारा १

उद्देश्यहरू

विमस्टेकका उद्देश्यहरू देहाय बमोजिम हुनेछन् :-

१. पहिले नै सहमत भएका सहयोगका क्षेत्रहरू तथा सदस्य राष्ट्रहरू सहमत भएका अन्य क्षेत्रहरूमा आपसी सहयोगका निश्चित आयोजनाहरूको पहिचान र कार्यान्वयनको माध्यमबाट तीव्र आर्थिक विकासको लागि उपयुक्त वातावरण सृजना गर्ने । सदस्य राष्ट्रहरूले आवधिक रूपमा सहयोगका क्षेत्रहरूको पुनरावलोकन गर्न सक्नेछन् ।
२. समानता र साझेदारीको भावना अनुसार संयुक्त प्रयत्नको माध्यमबाट वंगालको खाडी क्षेत्रमा आर्थिक वृद्धि र सामाजिक प्रगतिलाई तीव्रता दिने ।

३. आर्थिक, समाजिक, प्राविधिक र वैज्ञानिक क्षेत्रहरूमा साझा हितका मामिलाहरूमा पारस्परिक सहयोग र सकृय सहभागिताको प्रवर्द्धन गर्ने ।
४. शैक्षिक, व्यावसायिक र प्राविधिक क्षेत्रहरूमा तालिम र अनुसन्धान सुविधाको माध्यमबाट एक अर्कालाई सहायता प्रदान गर्ने ।
५. सदस्य राष्ट्रहरूको रोजगारी सृजना गर्न तथा यातायात र सञ्चार पूर्वाधारको सुधार समेतबाट जनताको जीवनस्तर माथि उठाउन देखिने गरी लाभ हुने राष्ट्रिय विकास योजनालाई टेवा पुग्ने र परिपुरण हुने साझा प्रयत्नहरूमा अझ प्रभावकारी ढंगले सहयोग गर्ने ।
६. विमस्टेक सदस्य राष्ट्रहरूका लागि क्षेत्रीय स्तरमा गर्दा अत्यन्त उत्पादनमूलक हुने र उपलब्ध स्रोत साधनहरूको अति उत्तम उपयोग हुने आयोजनाहरूमा सहयोग गर्ने ।
७. अन्तर्राष्ट्रिय आतंकवाद, अन्तरदेशीय संगठित अपराध लगायत प्राकृतिक विपत्ति, जलवायु परिवर्तन र संक्रामक रोगसँग जुध्न निकट सहयोगात्मक सम्बन्धको माध्यमबाट बंगालको खाडी क्षेत्रमा शान्ति र स्थिरता कायम राख्ने ।
८. समान किसिमका लक्ष्य र उद्देश्य भएका विद्यमान अन्तर्राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय संगठनहरूसँग निकट र लाभदायक सहयोगात्मक सम्बन्ध कायम राख्ने ।
९. बंगालको खाडी क्षेत्रबाट गरिवी उन्मूलन गर्न प्रयत्न गर्ने ।
१०. साझा समृद्धिको लागि मुख्य सहयोगी माध्यमको रूपमा रहेको आर्थिक एकीकरण गर्न क्षेत्रमा आवद्ध भएका प्रारूपहरूमा बेग्लाबेग्लै वा संयुक्त प्रयासद्वारा उपलब्धी हासिल गर्ने कार्य (सिनर्जी)को प्रवर्द्धन गर्न बहुआयामिक आवद्धता स्थापित गर्ने ।

११. व्यापार र लगानीलाई यस क्षेत्रको आर्थिक तथा सामाजिक विकासको मुख्य योगदान गर्ने साधनको रूपमा प्रवर्द्धन गर्ने ।

धारा २

सिद्धान्तहरू

विमस्टेक र यसका सदस्य राष्ट्रहरूले धारा १ मा उल्लिखित उद्देश्यहरू हासिल गर्न सबै क्रियाकलापहरूमा देहायका सिद्धान्तहरू पालना गर्ने छन्:

१. विमस्टेक-भित्रको सहयोग सार्वभौम समानता, भौगोलिक अखण्डता, राजनैतिक स्वतन्त्रता, आन्तरिक मामिलामा अहस्तक्षेप, अनाक्रमण, शान्तिपूर्ण सहअस्तित्व, पारस्परिक सम्मान र पारस्परिक लाभको सिद्धान्तको पालनामा आधारित हुनेछ ।
२. विमस्टेक-भित्रको सहयोग सदस्य राष्ट्रहरू संलग्न रहेको दुईपक्षीय, उप क्षेत्रीय, क्षेत्रीय वा बहुपक्षीय सहयोगको प्रतिस्थापनको रूपमा नभई परिपूरकको रूपमा हुनेछ ।

परिच्छेद २

कानूनी व्यक्तित्व

धारा ३

विमस्टेकको कानूनी व्यक्तित्व

विमस्टेकलाई अन्तरसरकारी संगठनको रूपमा कानूनी व्यक्तित्व प्रदान गरिएको छ ।

परिच्छेद ३

सदस्यता

धारा ४

विमस्टेकका सदस्यहरु

गणतन्त्र बंगलादेश, भूटान अधिराज्य, गणतन्त्र भारत, संघीय गणतन्त्र म्यानमार, नेपाल, प्रजातान्त्रिक समाजवादी गणतन्त्र श्रीलंका र थाइलैण्ड अधिराज्य विमस्टेकका सदस्य राष्ट्रहरु हुन् ।

धारा ५

अधिकार र दायित्वहरु

१. यस विधान अन्तर्गत विमस्टेकका सबै सदस्य राष्ट्रहरुको समान अधिकार र दायित्व हुनेछ ।
२. विमस्टेकका सबै सदस्य राष्ट्रहरुले यस वडापत्रका व्यवस्थाहरु प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न र सदस्यताको हैसियतले सबै दायित्व पूरा गर्न उपयुक्त राष्ट्रिय कानून निर्माण लगायतका आवश्यक देखिएका सबै उपायहरु अवलम्बन गर्ने छन् ।

धारा ६

नयाँ सदस्यहरूको प्रवेश

१. विमस्टेकको लागि आवेदन र प्रवेशको प्रकृया सबै सदस्य राष्ट्रहरूको सहमतिमा विमस्टेकको मन्त्रिस्तरीय बैठकले निर्धारण गरे वमोजिम हुनेछ ।
२. नयाँ सदस्यको प्रवेश देहायको आधारमा आधारित हुनेछः
 - (क) आवेदक राष्ट्रले भौगोलिक रूपमा जोडिएको र/वा प्रत्यक्ष रूपमा वा प्राथमिक रूपमा आफ्नो व्यापार वा यातायात बंगालको खाडीमा निर्भर रहेको वा अन्य कुनै विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठकमा सहमति भए वमोजिमको अन्य कुनै आधार पूरा भएको कुरामा सन्तुष्ट गराएको ।
 - (ख) आवेदक राष्ट्र यस वडापत्र पालना गर्न सहमत भएको ।
 - (ग) आवेदक राष्ट्र सदस्यताका दायित्वहरू पूरा गर्ने क्षमता भएको र मनसाय राखेको ।
 - (घ) नयाँ सदस्यको प्रवेशले विमस्टेकको एकता र ऐक्यवद्धतामा योगदान पुग्ने ।
३. नयाँ सदस्य राष्ट्रको प्रवेश सम्बन्धी कार्यविधि देहाय वमोजिम हुनेछः-
 - (क) विमस्टेकको सदस्य हुन चाहने राष्ट्रले महासचिव समक्ष निवेदन पेश गर्नु पर्नेछ । उक्त निवेदनका साथ वडापत्रमा उल्लिखित आधारहरू उक्त राष्ट्रले पूरा गरेको कुरा वेगलै लिखतमा औपचारिक रूपमा घोषणा गरेको हुनु पर्नेछ ।

- (ख) महासचिवले उक्त निवेदनको प्रति विमस्टेकका सदस्यहरुको जानकारीको लागि पठाउनु पर्नेछ र आगामी मन्त्रिस्तरीय बैठकको कार्यसूचीमा उक्त विषय समेत समावेश गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठकको सिफारिसमा विमस्टेकको शिखर सम्मेलनबाट नयाँ सदस्यता सम्बन्धी सहमति प्रदान गरिनेछ ।
- (घ) महासचिवले आवेदक राष्ट्रलाई सदस्यता सम्बन्धी शिखर सम्मेलनको निर्णयको जानकारी दिनेछन् । सदस्यता सम्बन्धी आवेदनमा समर्थन भएपछि नयाँ सदस्यले सम्मिलनको लिखत विमस्टेक सचिवालयमा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

धारा ७

पर्यवेक्षकहरुको प्रवेश

१. पर्यवेक्षकको प्रवेश देहायको आधारमा हुनेछः-

- (क) आवेदक राष्ट्रले पर्यवेक्षक हुन तत्परता देखाएको र विमस्टेकका कार्यक्रमहरुमा योगदान गर्न सक्ने स्थितिमा रहेको कुरा विमस्टेकका सदस्य राष्ट्रहरुलाई सन्तुष्ट गराउनु पर्छ ।
- (ख) क्षेत्रीय वा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाले आवेदन गरेको भए उक्त संस्थाले विमस्टेकका सदस्य राष्ट्रहरुलाई उस्ले पर्यवेक्षक हुन तत्परता देखाएको र विमस्टेकका कार्यक्रमहरुमा योगदान गर्न सक्ने अवस्थामा रहेको कुरामा सन्तुष्ट गराउनु पर्दछ ।

- (ग) आवेदक राष्ट्र र क्षेत्रीय वा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाले पर्यवेक्षकको हैसियत प्रदान गर्नुले स्वतः सदस्यताको लागि योग्यता पुग्दैन भन्ने कुरालाई ध्यानमा राख्नु पर्दछ ।
- (घ) राष्ट्र वा क्षेत्रीय वा अन्तर्राष्ट्रिय संस्थाको पर्यवेक्षकको प्रवेश सम्बन्धी सबै निर्णयहरू सर्व-सम्मतिबाट हुनेछ ।

२. पर्यवेक्षकको प्रवेश सम्बन्धी कार्यविधि देहाय वमोजिम हुनेछः-

- (क) विमस्टेकको पर्यवेक्षक हुन चाहने कुनै राष्ट्र, क्षेत्रीय वा अन्तर्राष्ट्रिय संगठनले महासचिव समक्ष आवेदन पेश गर्नु पर्नेछ । त्यस्तो आवेदनमा उक्त राष्ट्र वा क्षेत्रीय वा अन्तर्राष्ट्रिय संगठनले विमस्टेकको वडापत्रमा उल्लेखित आधार पूरा गर्दछ भन्ने कुरा औपचारिक लिखतमा घोषणा गर्नु पर्दछ ।
- (ख) महासचिवले त्यस्तो आवेदनको एक प्रति विमस्टेकका सदस्यहरूलाई जानकारीको लागि पठाउने छ र आगामी मन्त्रिस्तरीय बैठकको कार्यसूचीमा यो विषय पनि समावेश गर्नेछ ।
- (ग) राष्ट्र र अन्तर्राष्ट्रिय/ क्षेत्रीय संगठनलाई पर्यवेक्षकको रूपमा प्रवेश गराउने सम्बन्धी सबै निर्णयहरू विमस्टेकको मन्त्रिस्तरीय बैठकको सिफारिसमा विमस्टेक शिखर सम्मेलनबाट सर्वसम्मत रूपमा हुनेछन् ।
- (घ) महासचिवले आवेदक राष्ट्र र क्षेत्रीय वा अन्तर्राष्ट्रिय संगठनलाई शिखर सम्मेलनको निर्णयको जानकारी दिनेछ । यदि आवेदन स्वीकृत भएमा आवेदन स्वीकृत भएको निर्णय भएको मितिदेखि पर्यवेक्षकको हैसियत प्रभावकारी हुनेछ ।

- (ड) पर्यवेक्षकको भूमिका र दायित्व सदस्य राष्ट्रहरू सम्बन्धित कार्यविधि सम्बन्धी नियमहरूमा सहमत भए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद ४

अंगहरू

धारा ८

विमस्टेक शिखर सम्मेलन

१. विमस्टेक शिखर सम्मेलनमा सदस्य राष्ट्रका राष्ट्र प्रमुख वा सरकार प्रमुख सदस्य हुने छन् ।
२. विमस्टेक शिखर सम्मेलन:
 - (क) विमस्टेकको सर्वोच्च निर्णय गर्ने निकाय हुनेछ ।
 - (ख) विमस्टेकको उद्देश्य हासिल गर्न गर्नु पर्ने मुख्य विषयहरू, सदस्य राष्ट्रहरूको हित निहित भएको महत्वपूर्ण मामिला तथा विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठक र विमस्टेक क्षेत्रगत निकायले प्रेषित गरेका विषयहरूमा छलफल गर्ने, नीतिगत मार्गदर्शन गर्ने र निर्णय लिनेछ ।
 - (ग) विमस्टेकलाई असर गर्ने आकस्मिक अवस्थालाई सम्बोधन गर्न उपयुक्त उपायहरू अवलम्बन गर्नेछ ।
 - (घ) नयाँ सदस्य राष्ट्रहरू र पर्यवेक्षकको प्रवेश सम्बन्धी आवेदनमा निर्णय गर्नेछ ।

(ड) क्षेत्रगत मन्त्रिस्तरीय निकायहरू तथा विमस्टेकका केन्द्र वा निकायहरूको स्थापना र विघटन सम्बन्धी कार्यको अख्तियारी दिनेछ ।

।

३. विमस्टेक शिखर सम्मेलन देहाय वमोजिम हुनेछः-

- (क) सम्मेलन प्रत्येक दुई वर्षमा हुनेछ, शिखर सम्मेलन हुनु पूर्व मन्त्रिस्तरीय बैठक हुनेछ र विमस्टेकको अध्यक्षता गर्ने राष्ट्रको आतिथ्यतामा हुनेछ ।
- (ख) विमस्टेक सदस्य राष्ट्रहरूको सहमतिमा तोकिएको स्थानमा आवश्यकता अनुसार जहिलेसुकै विशेष शिखर सम्मेलनको आयोजना हुन सक्नेछ र त्यसको अध्यक्षता विमस्टेकको अध्यक्षता गर्ने राष्ट्रले गर्नेछ ।
- (ग) विमस्टेकको हित निहित रहेको महत्वपूर्ण मामिला सम्बोधन गर्न सबै सदस्य राष्ट्रहरूको सहमतिमा विमस्टेकको अध्यक्षले आफ्नै पहलमा वा सदस्य राष्ट्रको अनुरोधमा विशेष शिखर सम्मेलन बोलाउन सक्नेछ ।
- (घ) शिखर सम्मेलनको सबै निर्णयहरू सर्वसम्मत आधारमा गरिनेछ ।

धारा ९

विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठक

- १. विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठकमा सदस्य राष्ट्रहरूका वैदेशिक सम्बन्ध हेर्ने मन्त्रीहरू सदस्य हुनेछन् ।
- २. विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठकका अधिकार र कार्यहरू देहाय वमोजिम हुनेछन्ः
 - (क) विमस्टेक सहयोगका सम्पूर्ण क्षेत्रको समन्वय गर्ने,
 - (ख) विमस्टेक शिखर सम्मेलनको तयारी गर्ने,

- (ग) विमस्टेक शिखर सम्मेलनका निर्णयहरू तथा संझौताहरूको कार्यान्वयनमा समन्वय गर्ने,
- (घ) क्षेत्रगत मन्त्रिस्तरीय निकायहरूसँग नीतिगत सामन्जस्यता, दक्षता र सहयोगको समन्वय गर्ने,
- (ङ) वरिष्ठ अधिकृतहरूको बैठकबाट प्रस्तावित सचिवालय र विमस्टेक केन्द्र / निकायहरूको बजेट स्वीकृत गर्ने,
- (च) विमस्टेक क्षेत्रगत मन्त्रिस्तरीय बैठकमा भएका छलफलहरूलाई स्वीकृत गर्ने,
- (छ) वरिष्ठ अधिकृतहरूको सिफारिशमा राजदूतको तह र हैसियतको व्यक्तिलाई महासचिवमा नियुक्त गर्ने
- (ज) विमस्टेक शिखर बैठकबाट तोकिएका अन्य कार्यहरू गर्ने ।

३. विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठकहरू देहाय वमोजिम हुनेछः-

- (क) प्रत्येक वर्ष विमस्टेक वरिष्ठ अधिकृतहरूको बैठकपछि यो बैठक बस्नेछ र विमस्टेकको अध्यक्षता गर्ने सदस्य राष्ट्रले आयोजना गर्नेछ ।
- (ख) सदस्य राष्ट्रहरूको सहमतिमा तोकिएको स्थानमा आवश्यकता अनुसार जहिलेसुकै विमस्टेकको अध्यक्षता गर्ने राष्ट्रको अध्यक्षतामा विशेष बैठक बस्न सक्नेछ ।
- (ग) विमस्टेकको हित निहित रहेको महत्वपूर्ण मामिला सम्बोधन गर्न विमस्टेकको अध्यक्षले आफ्नै पहलमा वा सदस्य राष्ट्रको अनुरोधमा सबै सदस्य राष्ट्रको सहमतिमा विशेष मन्त्रिस्तरीय बैठक आयोजना गर्न सक्नेछ ।

धारा १०

विमस्टेक क्षेत्रगत मन्त्रिस्तरीय बैठकहरू

१. विमस्टेक क्षेत्रगत मन्त्रिस्तरीय निकायहरूमा सम्बन्धित क्षेत्रका क्रियाकलापहरू कार्यान्वयन गर्ने जिम्मेवारी भएका मन्त्रालयका मन्त्रीहरू सदस्य हुनेछन् ।
२. विमस्टेक क्षेत्रगत मन्त्रिस्तरीय निकायहरूको अधिकार र कार्यहरू देहाय वमोजिम हुनेछः-
 - (क) स्थापना गर्दाको कार्यदिश अनुसार कार्य गर्ने,
 - (ख) आफ्नो क्षेत्रभित्र पर्ने विषयका संज्ञौता तथा विमस्टेक शिखर सम्मेलनका निर्णयहरू कार्यान्वयन गर्ने,
 - (ग) विमस्टेकका उद्देश्यहरू प्रवर्द्धन गर्न आफ्नो क्षेत्रभित्र पर्ने विषयमा सहयोग सुदृढ गर्ने,
 - (घ) विमस्टेक शिखर सम्मेलनको विचारार्थ विमस्टेकको मन्त्रिस्तरीय बैठक समक्ष प्रतिवेदन र सिफारिशहरू पेश गर्ने, र
 - (ङ) विमस्टेकका क्षेत्रगत वरिष्ठ अधिकृतहरूको बैठकका छलफलहरूको मूल्याङ्कन, स्वीकृति र अन्य आवश्यक कार्य गर्ने ।
३. क्षेत्रगत मन्त्रिस्तरीय निकायहरूको बैठक आवश्यकता अनुसार बस्ने छ र बैठकको अध्यक्षता र आयोजना उक्त क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने राष्ट्रले गर्नेछ । प्रत्येक मन्त्रिस्तरीय निकायको कार्यक्षेत्र अन्तर्गत पर्ने सम्बन्धित वरिष्ठ अधिकारीहरू क्षेत्रगत कार्य समूह र क्षेत्रगत उपसमूह वा विज्ञ उपसमूह आदिको सबै बैठकको आयोजना र अध्यक्षता सम्बन्धित क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने राष्ट्रले वा अन्य इच्छुक सदस्य राष्ट्रले गर्नेछ ।

धारा ११

विमस्टेक वरिष्ठ अधिकृतहरूको बैठक

१. विमस्टेक वरिष्ठ अधिकृतहरूको बैठकमा परराष्ट्र सचिवहरू/ सचिवहरू/ विमस्टेकका सदस्य राष्ट्रहरूले मनोनयन गरेका अन्य उपयुक्त वरिष्ठ अधिकृतहरू रहनेछन् ।
२. वरिष्ठ अधिकृतहरूको बैठकका अधिकार र कार्यहरू देहाय वमोजिम हुनेछन्:-
 - (क) विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठकको तयारी गर्ने,
 - (ख) विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठकका निर्णयहरू तथा सझौताहरूको कार्यान्वयनको ताकेता र समन्वय गर्ने,
 - (ग) मन्त्रिस्तरीय संरचना नभएको क्षेत्रगत निकायसँग समन्वय गर्ने,
 - (घ) प्रशासनिक तथा बजेटजन्य विषयका प्रस्ताव तयार गरी मन्त्रिस्तरीय बैठकमा विचारार्थ पेश गर्ने,
 - (ङ) मन्त्रिस्तरीय बैठकले तोकेको अन्य कार्य गर्ने,
 - (च) विमस्टेक स्थायी कार्य समितिमा छलफल भएका विषयहरूको मूल्याङ्कन, स्वीकृति र कारवाही गर्ने ।
३. विमस्टेक वरिष्ठ अधिकृतहरूको बैठक देहाय वमोजिम वस्नेछ:-
 - (क) वर्षमा एक पटक विमस्टेकको अध्यक्षता गर्ने सदस्य राष्ट्रको आयोजनामा मन्त्रिपरिषद् बैठक भन्दा अगाडि बस्नेछ र
 - (ख) वरिष्ठ अधिकृतहरूको विशेष बैठक आवश्यकता अनुसार जहिलेसुकै विमस्टेकको अध्यक्षता गर्ने सदस्य राष्ट्रको अध्यक्षतामा सदस्य राष्ट्रहरूले सहमति गरेको स्थानमा आयोजना गरिने छ ।

४. विमस्टेक वरिष्ठ अधिकृतहरूको बैठकले विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठकमा प्रतिवेदन पेश गर्नेछ ।

धारा १२

विमस्टेक स्थायी कार्य समिति

१. विमस्टेक स्थायी कार्य समिति (विपिडव्लुसी)मा विमस्टेकका प्रत्येक सदस्य राष्ट्रका राष्ट्रिय फोकल प्वाइन्टका उपयुक्त वरिष्ठ स्तरका अधिकारीहरू हुनेछन् ।
२. विमस्टेक स्थायी कार्य समितिका अधिकार र कार्यहरू देहाय वमोजिम हुनेछन:-
- (क) विमस्टेक सचिवालय, केन्द्र / निकायहरूको प्रशासनिक एव आर्थिक विषयहरूमा छलफल गर्ने,
- (ख) सचिवालयको परामर्शमा विमस्टेकका क्रियाकलापहरूको समय तालिका/क्यालेण्डर तयार गर्ने,
- (ग) विमस्टेकका क्रियाकलापहरू/परियोजनाहरूको प्राथमिकीकरण गर्ने तथा औचित्यपूर्ण बनाउने,
- (घ) विमस्टेक वरिष्ठ अधिकृतहरूको बैठकको तयारी गर्ने,
- (ङ) विमस्टेक वरिष्ठ अधिकृतहरूको बैठकले तोकेका अन्य कार्यहरू सम्पन्न गर्ने ।
३. विमस्टेक स्थायी कार्य समितिको बैठक देहाय वमोजिम बस्नेछः
- (क) बैठक वर्षमा कम्तिमा दुई पटक बस्नेछ र दुवै बैठक विमस्टेकको अध्यक्षता गर्ने सदस्य राष्ट्रको आतिथ्यतामा बस्नेछ, र

(ख) त्यसका अतिरिक्त समितिको बैठक आवश्यकतानुसार जहिले पनि बस्नेछ
।

धारा १३

विमस्टेक राष्ट्रिय फोकल प्वाइन्ट

१. विमस्टेकका प्रत्येक सदस्य राष्ट्रले आ-आफ्नो राष्ट्रको परराष्ट्र मन्त्रालय/विदेश मन्त्रालयमा विमस्टेक राष्ट्रिय फोकल प्वाइन्ट (एनएफपि) को स्थापना गर्नेछन् ।
२. राष्ट्रिय फोकल प्वाइन्टका अधिकार र कार्यहरू देहाय बमोजिम हुनेछन्:
 - (क) विमस्टेक सचिवालयसँग गरिने ईमेल लगायत सबै प्रकारका सञ्चारको राष्ट्रिय सम्पर्क विन्दुको रूपमा कार्य गर्ने;
 - (ख) राष्ट्रियस्तरमा विमस्टेकसँग सम्बन्धित सबै विषयको सूचनाहरू राख्ने अभिलेखालयको रूपमा रहने;
 - (ग) विमस्टेकका निर्णयहरू राष्ट्रिय स्तरमा कार्यान्वयन गर्न समन्वय गर्ने; र
 - (घ) विमस्टेकका बैठकहरूको लागि राष्ट्रिय स्तरमा तयारीको लागि समन्वय र सहयोग गर्ने ।

धारा १४

महासचिव र सचिवालय

१. विमस्टेकका महासचिवको नियुक्ति वर्णानुक्रमको चक्रिय सिद्धान्तको आधारमा सदस्य राष्ट्रको मनोनयनमा वरिष्ठ अधिकारीहरूको बैठकको सिफारिश बमोजिम विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठकले पुनः नियुक्ति नहुने गरी तीन वर्षको अवधिको लागि गर्नेछ ।

२. महासचिवले सचिवालयको प्रमुखको रूपमा कार्य गर्नेछ ।
३. महासचिव राजदूत सरहको हुने छ ।
४. महासचिवका कार्य र जिम्मेवारीहरू देहाय वमोजिम हुनेछन्:-
 - (क) सदस्य राष्ट्रहरूका निर्देशनहरू विभिन्न संयन्त्रहरूको माध्यमबाट सम्पादन गर्ने र कार्यान्वयन प्रगतिको समन्वय गर्ने;
 - (ख) विमस्टेक संझौता र निर्णयहरूको कार्यान्वयनको समन्वय, सहजिकरण र प्रगतिको अनुगमन गर्ने र संगठनको कार्यको वार्षिक प्रतिवेदन विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठकमा पेश गर्ने;
 - (ग) विमस्टेकको शिखर सम्मेलन, विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठक, विमस्टेक क्षेत्रगत मन्त्रिस्तरीय बैठकहरू र अन्य सम्बन्धित विमस्टेक बैठकहरूमा सहभागी हुने;
 - (घ) महासचिवलाई दिइएको कायदेशि र स्वीकृत नीति निर्देशिकाहरू अनुरूप वाह्य पक्षहरूसँगको बैठकहरूमा सहभागी हुने र विमस्टेकको प्रतिनिधित्व गर्ने ।
५. विमस्टेक सचिवालयमा महासचिव, निर्देशकहरू तथा सदस्य राष्ट्रहरूले स्वीकृत गरे वमोजिमका आवश्यक अन्य कर्मचारीहरू हुनेछन् ।
६. महासचिव र कर्मचारीहरूले आफ्नो कार्य सम्पादन गर्दा,-
 - (क) उच्चतमस्तरको नैतिकता, दक्षता र सक्षमता प्रदर्शन गर्नेछन् ।
 - (ख) विमस्टेक संगठन भन्दा वाहिरका पक्ष, सरकार वा अन्य अधिकारीबाट निर्देशनको अपेक्षा गर्ने वा निर्देशन प्राप्त गरी कार्य गर्ने छैनन् ।

(ग) विमस्टेक सचिवालयको कर्मचारीको हैसियतले आफ्नो पद अनुकुल नसुहाउने कार्य गर्नबाट अलग रहने छन्।

७. महासचिव र सचिवालयको सम्पूर्णताको चरित्रता कायम राख्न विमस्टेकको सामूहिक संयन्त्रको माध्यमबाट प्राप्त निर्देशन बाहेक महासचिव र सचिवालयले कुनै एक सदस्य राष्ट्रवाट प्राप्त निर्देशनको पालना गर्ने छैनन् ।

धारा १५

अन्य सहायक निकायहरू

सहायक निकायहरू अन्तर्गत विमस्टेक केन्द्र/निकाय पर्दछन्, जसको स्थापना सदस्य राष्ट्रहरूले निश्चित प्रबन्धपत्रमा हस्ताक्षर गरेर तथा आतिथ्यता दिने सदस्य राष्ट्रसँग प्रधान कार्यालय संझौता गरी गर्न सकिनेछ । विमस्टेक केन्द्र/निकायको स्थापना गर्दा वेग्लै संझौताहरूमा हस्ताक्षर गरिने छ ।

भाग ५

उन्मुक्ति र सुविधाहरू

धारा १६

विमस्टेक सचिवालयमा खटिएका महासचिव र कर्मचारीहरूको उन्मुक्ति र सुविधाहरू

१. विमस्टेक सचिवालयमा खटिइ विमस्टेकका औपचारिक क्रियाकलापहरूमा सहभागी हुँदा वा सदस्य राष्ट्रहरूमा विमस्टेकको प्रतिनिधित्व गर्दा महासचिव र कर्मचारीहरूले

आफ्नो कार्यहरु स्वतन्त्र रूपमा सम्पादन गर्न आवश्यक पर्ने उन्मुक्ति र सुविधाहरुको उपभोग गर्नेछन् ।

२. यस धारा अन्तर्गतका उन्मुक्ति तथा सुविधाहरु वेग्लै विमस्टेक संज्ञौतामा उल्लेख गरिनेछ ।

धारा १७

विमस्टेकको काममा खटिएका अधिकारीहरुको उन्मुक्ति तथा सुविधाहरु

सदस्य राष्ट्रहरुमा विमस्टेकका औपचारिक क्रियाकलापहरुमा सहभागी भएका सदस्य राष्ट्रका अधिकारीहरुले आफ्नो कार्यहरु सम्पादन गर्न आवश्यक पर्ने उन्मुक्ति र सुविधाहरुको उपभोग गर्नेछन् ।

भाग ६

निर्णय गर्ने

धारा १८

सर्वसम्मत

विमस्टेकमा हुने सबै निर्णयहरु सर्वसम्मत आधारमा हुनेछन् ।

भाग ७

विवादको समाधान

धारा १९

विवादको शान्तिपूर्ण समाधान

सदस्य राष्ट्रहरूले सबै विवादहरूको शान्तिपूर्ण रूपमा छलफल, परामर्श र वार्ताको माध्यमबाट समयमै समाधान गर्ने प्रयत्न गर्नेछन् ।

भाग ८

प्रशासनिक एवं कार्यविधिगत मामिलाहरू

धारा २०

विमस्टेकको अध्यक्ष

१. विमस्टेकको अध्यक्षता सदस्य राष्ट्रहरूको अंग्रेजी नामको वर्णानुक्रम अनुसार चक्रिय रूपमा हुनेछ । अध्यक्षताको परिवर्तन शिखर सम्मेलनको अवधिमा त्यस प्रकारले हुनेछ, जस अनुसार विमस्टेकको अध्यक्षता गरिरहेको सदस्य राष्ट्रले विमस्टेकको शिखर सम्मेलनको आतिथ्यता गर्नेछ र वर्णानुक्रम अनुसारको अर्को सदस्य राष्ट्रलाई अध्यक्षता हस्तान्तरण गर्नेछन् ।
२. अध्यक्षता ग्रहण गर्ने सदस्य राष्ट्रले देहाय वमोजिम अध्यक्षता गर्नेछः-
 - (क) विमस्टेक शिखर सम्मेलन, सम्बद्ध शिखर सम्मेलन र रिट्रिटहरू,
 - (ख) विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठक,
 - (ग) विमस्टेक वरिष्ठ अधिकारीहरूको बैठक, र
 - (घ) विमस्टेक स्थायी कार्य समितिको बैठक ।
३. विमस्टेकको अध्यक्षता गर्ने सदस्य राष्ट्रले नीतिगत पहल, समन्वय, सहयोग र सर्वसम्मती निर्माणको माध्यमबाट विमस्टेकको हित अभिवृद्धिलाई सकृय रूपमा प्रवर्द्धन गर्नेछ । अध्यक्षले वाहिय साझेदारहरूसँग संगठनको प्रतिनिधित्व गर्नेछ ।

धारा २१

विमस्टेकको कामकाजको भाषा

विमस्टेकको कामकाजको भाषा अंग्रेजी हुनेछ ।

भाग ९

बजेट र वित्तीय व्यवस्था

धारा २२

सामान्य सिद्धान्तहरू

१. विमस्टेकले स्वस्थ वित्तीय व्यवस्थापन र बजेटजन्य अनुशासनको पालना सुनिश्चित गर्न वित्तीय नियम र कार्यविधिको व्यवस्था गर्नेछ ।
२. वित्तीय लेखाको आन्तरिक र बाह्य लेखा परीक्षण हुनेछ ।

धारा २३

सञ्चालनगत बजेट र सचिवालयको वित्तीय व्यवस्था

१. सचिवालयलाई आफ्नो काम प्रभावकारी रूपमा सम्पादन गर्न आवश्यक वित्तीय स्रोतहरू उपलब्ध गराइनेछ ।
२. सचिवालयको सञ्चालन बजेट विमस्टेकका सदस्य राष्ट्रहरूले वार्षिक योगदानको रूपमा मन्त्रिस्तरीय बैठकले निर्धारण गरेको दरमा उपलब्ध गराएको रकमबाट व्यहोरिनेछ र त्यस्तो रकम समयमै उपलब्ध गराइनेछ ।
३. महासचिवले वरिष्ठ अधिकारीहरूको बैठकको सिफारिशमा मन्त्रिस्तरीय बैठकको स्वीकृतिको लागि सचिवालयको वार्षिक कार्य सञ्चालन बजेट तयार गर्नेछन् ।

४. वरिष्ठ अधिकारीहरूको बैठकको सिफारिसमा मन्त्रिस्तरीय बैठकले निर्धारण गरेको वित्तीय नियम तथा कार्यविधि अनुरूप सचिवालय संचालन हुनेछ ।

भाग १०

वाह्य सम्बन्ध

धारा २४

वाह्य सम्बन्धको सञ्चालन

विमस्टेकले राष्ट्रहरू वा उप-क्षेत्रीय, क्षेत्रीय र अन्तर्राष्ट्रिय संगठन वा संस्थासँग संझौता गर्न सक्नेछ । त्यस्तो संझौता सम्पन्न गर्ने कार्यविधि विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठकले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

भाग ११

अन्तिम व्यवस्था

धारा २५

हस्ताक्षर, अनुमोदन, दाखिला र लागू हुने

१. यस वडापत्रमा विमस्टेकका सबै सदस्य राष्ट्रहरूले हस्ताक्षर गर्नेछन् ।
२. यस वडापत्रलाई विमस्टेकका सबै सदस्य राष्ट्रहरूले आ-आफ्नो आन्तरिक प्रकृया अनुसार अनुमोदन गर्नु पर्नेछ ।
३. अनुमोदनको लिखत महासचिव समक्ष दाखिला गर्नु पर्नेछ, महासचिवले त्यसरी दाखिला हुन आएको कुरा तुरुन्तै सबै सदस्य राष्ट्रलाई सूचित गर्नेछन् ।

४. अनुमोदनको सातौँ लिखत महासचिव समक्ष दाखिला हुन आएको तीसौँ दिनदेखि यो वडापत्र लागू हुनेछ ।

धारा २६

संशोधन

१. कुनै पनि सदस्य राष्ट्रले यस वडापत्रमा संशोधनको प्रस्ताव गर्न सक्नेछ । वडापत्रमा संशोधनको लागि गरिएको प्रस्ताव मन्त्रिस्तरीय बैठकले विमस्टेक शिखर सम्मेलनमा निर्णयको लागि पेश गर्नेछ ।
२. शिखर सम्मेलनमा सर्वसम्मत रूपमा सहमत भै गरिएको वडापत्रको संशोधन धारा २५ वमोजिम सबै सदस्य राष्ट्रहरूले अनुमोदन गर्नु पर्नेछ ।
३. त्यस्तो संशोधन अनुमोदन गरेको अन्तिम लिखत महासचिव समक्ष दाखिला भएको तीसौँ दिनदेखि लागू हुनेछ ।

धारा २७

कायदिश तथा कार्यविधिका नियमहरू

यस वडापत्रमा अन्यथा व्यवस्था गरिएकोमा बाहेक, विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठकले कायदिश र कार्यविधिका नियमहरू निर्धारण गर्ने र तिनीहरूको सामनजस्यताको सुनिश्चितता गर्नेछ ।

धारा २८

पुनरावलोकन

यो वडापत्र लागू भएको छ वर्षपछि वा विमस्टेक शिखर सम्मेलनले अन्यथा निर्धारण गरेमा सो बमोजिम पुनरावलोकन गर्न सकिनेछ ।

धारा २९

वडापत्रको व्याख्या र कार्यान्वयन

१. यस वडापत्रको व्याख्या कुनै सदस्य राष्ट्रको अनुरोधमा विमस्टेक मन्त्रिस्तरीय बैठकले सदस्य राष्ट्रहरूको सहमतिमा निर्धारण गरेका कार्यविधिका नियमहरू बमोजिम विमस्टेक सचिवालयले गर्नेछ ।
२. यस वडापत्रको व्याख्या वा कार्यान्वयनका सन्दर्भमा सृजित विवाद समाधानका लागि विवादका पक्षहरूले विमस्टेक अध्यक्षलाई गुड अफिस, मेलमिलाप वा मध्यस्थताको लागि अनुरोध गर्न सक्नेछन् ।

धारा ३०

कानूनी निरन्तरता

१. यो वडापत्र लागू हुनु भन्दा अगाडि लागू भएका सबै सन्धि, महासन्धि, संझौता, घोषणा तथा अन्य विमस्टेक सम्बन्धी लिखतहरू निरन्तर रूपमा मान्य हुनेछन् ।
२. यस वडापत्र र त्यस्ता लिखतहरू अन्तर्गत सदस्य राष्ट्रहरूको अधिकार र दायित्वका सम्बन्धमा कुनै कुरा वाझिएमा यस वडापत्रको व्यवस्था लागू हुनेछ ।

धारा ३१

मूल पाठ

वडापत्रमा हस्ताक्षर भएको अंग्रेजीको मूल पाठ विमस्टेक महासचिव समक्ष दाखिला गरिनेछ र निजले एक प्रमाणित प्रति प्रत्येक सदस्यलाई उपलब्ध गराउनेछन् ।

धारा ३२

विमस्टेकको सम्पत्ति

संगठनको सम्पत्ति र कोष विमस्टेकको नाममा निहित रहनेछ ।

धारा ३३

विमस्टेकको झण्डा

विमस्टेकको झण्डा अनुसूची —१ मा दिइए बमोजिम हुनेछ ।

धारा ३४

विमस्टेकको प्रतिक चिन्ह

विमस्टेकको प्रतिक चिन्ह अनुसूची-२ मा दिइए बमोजिम हुनेछ ।

धारा ३५

विमस्टेक दिवस

जुन ६ लाई विमस्टेक दिवसको रूपमा मनाइने छ ।

धारा ३६

विमस्टेक नामको प्रयोग

विमस्टेकको नामको प्रयोग केवल सदस्य राष्ट्रहरूको सहमति भए वमोजिम विमस्टेकका बैठकहरू र सहयोगका क्षेत्रका कार्यक्रमहरूको सन्दर्भमा मात्र गरिनेछ ।

सन् २०२२ को मार्च ३० का दिन कोलम्बोमा अंग्रेजी भाषाको मूल एक प्रतिमा हस्ताक्षर सम्पन्न गरियो ।

गणतन्त्र बंगलादेशको तर्फबाट

महामहिम शेख हसिना

प्रधानमन्त्री

भुटान अधिराज्यको तर्फबाट

महामहिम डा. लोते छिरिङ्ग

प्रधानमन्त्री

गणतन्त्र भारतको तर्फबाट

महामहिम श्री नरेन्द्र मोदी

प्रधानमन्त्री

संघीय गणतन्त्र म्यानमारको तर्फबाट

महामहिम वरिष्ठ जनरल मिन आङ्ग हलाङ्ग

स्टेट एडमिनिष्ट्रिएटिभ काउन्सिलको अध्यक्ष तथा प्रधानमन्त्री

नेपालको तर्फबाट

सम्माननीय श्री शेर बहादुर देउवा

प्रधानमन्त्री

प्रजातान्त्रिक समाजवादी गणतन्त्र श्रीलंकाको तर्फबाट

महामहिम गोटावाया राजापाक्षे

राष्ट्रपति

अधिराज्य थाइलैण्डको तर्फबाट

महामहिम जनरल प्रयुत चुन अ चा

प्रधानमन्त्री

अनुसूची-१

विमस्टेकको झण्डा

विमस्टेकको हालको झण्डाको स्पेसिफिकेशन देहाय बमोजिम छः

क झण्डाको प्रकार

विमस्टेकका देहाय वमोजिमका तीन प्रकारका झण्डाहरु हुनेछन्:

अ. टेवल झण्डा

आ. कार झण्डा

इ. आउटडोर/भेन्यू झण्डा

ख. झण्डाको मापन/साइज

झण्डाहरुको अनुपात = लम्वाई : चौडाई = ५:३

अ. टेवल झण्डा: १० इ x ६ इ (२५० एमएम x १५० एमएम)

आ. कार झण्डा: १२.५ इ x ७.५ इ (३२० एमएम x १९० एमएम)

इ. आउटडोर/भेन्यू झण्डा: ५ फिट x ३ फिट (१५२ एम x ०.९१ एम)

ग. विमस्टेक लोगोको साइज र आसन^२

अ. विमस्टेकको लोगोको वृत्त झण्डाको लम्वाई र चौडाईको बीचवाट सीधा रेखा खिच्दा दुबैको क्रस हुने ठाउँमा रहनेछ ।

आ. लोगोको वृत्तको अर्धव्यासको चौडाई २/७ औं हुनेछ ।

इ. लोगो राखिने BIMSTEC शब्दका अक्षरहरुको उचाइ झण्डाको चौडाईको १/१९ औं हुनुपर्दछ ।

ई. लोगोमा राखिने BIMSTEC शब्दहरुको तल्लो किनाराको उचाइ झण्डाको चौडाईको ४/९ औं हुनु पर्दछ ।

घ. झण्डाको पृष्ठभूमि

^२विमस्टेकको हालको लोगोको आधारमा सबै स्पेसिफिकेशनहरुको हिसाव गरिएको छ ।

झण्डाको पृष्ठभूमि सेतो हुनेछ । झण्डाको मध्य भागमा रहेको BIMSTEC को लोगो ५:३ को अनुपातमा आयताकार हुनु पर्दछ ।

अनुसूची २

विमस्टेकको प्रतिक चिन्ह